

מִזְרַחָה מִשֶּׁה | וְאַהֲרֹן וּבָנָיו שְׂמֵרִים מִשְׁמֶרֶת
הַמִּקְדָּשׁ לְמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִזְרֵהוּ הַקָּרֵב יוֹמֵת:
לִט כָּל־פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נִקְוֶה
עַל־פִּי יְהוָה לְמִשְׁפַּחְתָּם כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֲדָשׁ
וּמֵעַלָּה שְׁנָיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף: ^מ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה פָּקַד כָּל־בְּכֹר זָכָר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן־
חֲדָשׁ וּמֵעַלָּה וַיֵּשָׂא אֶת מִסְפָּר שְׂמֹתָם: ^{מא} וְלִקְחָתָּ
אֶת־הַלְוִיִּם לִי אֲנִי יְהוָה תַּחַת כָּל־בְּכֹר בְּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאֵת בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכֹר

תו"א (מ) פקד כל בכור. בכורות ד:

רש"י

כולם: (לח) משה ואהרן ובניו. וסמוכין להם דגל מחנה יהודה והמונים עליו יששכר וזבולון
טוב לזדיק טוב לשכנו לפי שהיו שכניו של משה שהיה עוסק במורה נעשו גדולים במורה שנאמר
יהודה מחוקקי (תהלים ס'). ומצני יששכר יודעי צינה וגו' (ד"ה א' י"ב) מאתים ראשי סנהדראות.
ומוזולן מושכים בשבט סופר (שופטים ה') (במדבר רבה): (לט) אשר פקד משה ואהרן.
נקוד על ואהרן לומר שלא היה צמנין הלוים (בכורות ד'): שנים ועשרים אף. וצפרטן אתה

העמק דבר

חצר המשכן, שהרי כל הלוים ע"כ ישבו חוץ לחצר, שהרי לא היה להם פתח ליכנס לחצר, ומכ"מ
כמיב אחרי המשכן ירך המשכן, וכמו כן משמעות
לפני המשכן: אפני אהד מועד מורחה. ופעם
היו יושבים בחצר לפני אהל מועד, מה שאין כן
כל הלוים ישבו רק חוץ למשכן: שומרים
משמרת המקדש משמרת בני ישראל.
תכלית השמירה היה בשביל בני ישראל, שלא ילא
קלף על איזה עון שעושה מי מישראל קרוב
לשכינה, ובאשר שזד המורחי היה נזרך שמירה
ימירה על כן ישבו שם אהרן ובניו ומשה עמהם:
אבל והור הקרב. לפני מן המשמרת, יומת.
אע"ג דבערכין דף י"א פירשו חו"ל האי קרא
הזר לאותה עבודה, והיינו השוער ששורר או

קָדָם מִשְׁפַּחַן זִמְנָא מִדִּינְחָא מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן וּבְנֵיהֶן נְמִרִין מְמִרְת מִקְדָּשָׁא לְמִמְרֵת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְחִילוּנֵי דִיקְרָב יִתְקַטִּיל: ^{לט} כָּל מְנַנְי לְוָאֵי דִי מְנָא מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן עַל
מִמְרָא דִּי לְוִרְעִיתְהוֹן כָּל דְּכוּרָא מִבְּר יִרְחָא וְלְעִילָא עֶשְׂרִין וְתִרִין אֶלְפִין:
^מ וַיֹּאמֶר יְי לְמֹשֶׁה מְנִי כָּל בּוֹכְרֵיָא דְכְרֵיָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּר יִרְחָא וְלְעִילָא
וְקַבִּיל יַת מְנַנְי שְׂמֵהֲתְהוֹן: ^{מא} וְתִקְרִיב יַת לְוָאֵי קְדָמֵי אֲנָא יְי חֲלַף כָּל בּוֹכְרָא

רש"י

מואל שלש מאות יתרים בני גרשון שבעת אלפים וחמש מאות. בני קהת שמונת אלפים ושש מאות.
בני מררי ששת אלפים ומאתים. ולמה לא כללן עם השאר ויפדו את הבכורות ולא יהיו זקוקים
השלשה והשבעים ומאתים בכורות העודפים על המנין לפדיון. אמרו רבותינו במסכת (בכורות
ה') אותן שלש מאות לויים בכורות היו ודים שיפקיעו עמם מן הפדיון: (מ) פקד כל בכר
זכר וגו' מבין חדש ומעלה. משינא מכלל ספק נפלים:

העמק דבר

ומובדלים לעבודתו יתברך, ומשום הכי היו מעוטים
משני טעמים, חדא דסביביו נשערה מאד, על כן
נעשו מהר על איזה עון, וגם כי המה ידעו גם
קודם מתן תורה מהו חטא ועון שלא זהו רצון
ה', וקבלו עליהם עול תורה ומצוות כמו האבות,
ונעשה כמו נדר אשר בהעמות נחשב לחטא כמש"כ
בספר בראשית ל"ב כ"ו וי' כ"ג, מה שאין כן
כל ישראל לא ידעו מאומה עד מתן תורה ולא
קבלו עליהם כל דבר פרישות. שנית דכל המשובח
גידולו יקר וקשה ללאת אל הגמר, כמו עץ מאכל
שאינו ממחר גידולו כמו אילני סרק, וכל עץ מאכל
שהוא יקר מאד גידולו קשה יותר, והאדם עץ
השדה, כל מי שזרעו גבוה מחצירו גידולו קשה
ומתאחר, משום הכי כלל ישראל מאברהם אבינו
עד שבאו למצרים לא פרו ורבו כל כך, עד שבאו
למצרים שם נגמר גידולם, ובני לוי נתאחרו עוד
יותר עד שבאו לארץ ישראל, וכל זה נכלל במאמר
חו"ל צ"ר ריש פרשה מ"ה יע"ש: (מ) את
מספר שמותם. כמו צמנין ישראל שהיה חשש
נגף ע"כ היה הלווי שיתנו פתקות וימנו השמות,
מיהו צמנין ישראל כמיב לגולגולתם, שיושיט כל
אחד פתקא שלו שלא יהיה צוה איזה זיוף, אבל
כאן לא היה חשש כמצואר צמנין: (מא) ויקחתי
את הלוויים צ"י וגו'. לא נמצא לקיחה זו מהו,
והרי כבר נפדו על פי דבר ה' שלוקח הלוים תחת
כל בכור, ומה היה למשה לעשות. אלא נראה
דהיה למשה רצינו לומר על כל בכור בישראל

פדאך בן לוי זה, כלשון הגמרא סנהדרין דף י"ז
מי שעלה צידו בן לוי אמר לו כבר פדאך בן לוי,
ולא תני מי שעלה צידו בן לוי הלך לו, וצוה חלה
קדושת הבכור וסגולתו על הלווי, וכבר ידוע על
פי לשון המשנה פסחים פ"ג [מ"ו א'] דמתן לא
תקרא לה שם, דמצוה צמילי דקדושה להוציא
בשפמי, וכמצואר צוה"ק פרשה זו דצמילי
דקדושה כל מילי דבעי למחשבא דזוכמיה לא
מחיישבא עד דמדכר בפומא: ובאמת עיקר זה
המקרא אין מקומו כאן שהרי צמנין אחר מנין
הבכורים כמיב פרשה שלמה קח את הלוים וגו',
אלא עיקר המקרא הלו בא ללמדנו דלא בא מנין
הבכורים כדי לפוטרו מחמשה שקלים, דלוא לא
היה צריך למצות מנין, אלא היה הציווי שיעלו
הלוים תחת הבכורים, ואם יהיה מותר בבכורים
יחנו חמש סלעים. אבל עיקר מצות מנין היה כדי
להחל קדושת כ"ב אלף בכורי ישראל על כ"ב אלף
לוים, וכל בכור בא עם הלווי למשה, ומשה במאמר
החליף את קדושת הבכורה על הלווי, ומשום הכי
נמנו הבכורים לדעת אס. היו הבכורים פחות
מהלוים, היו צע"כ כמה לויים חסרים קדושת הלווי,
והיה קלפי להיפך צלויים, והו משמעות הכתוב
דתכלית זה המנין משום שלאחר כך אלוה ולקחת
את הלוים וגו', וצוה מוצן שלא היה חשש זיוף
בפתקות השמות, אחר שכל בכור הלך עם בן לוי:
ואת בהמת הלוויים. פירש רש"י דקאי רק על
בהמה טמאה היינו פטור חמור, ובכורות דף ד'